

פטורין. דענין שיהיה כל נפש אלטי כל הנפש ואין כאן מכה כל הנפש ופטורים ממתה. לרי יהודה בן בתירא חייב זה שקצונו בסייף מפני שקירב את מיתתו: בא שור. מועד: וקצונו בקנינו. ומת: פלוגתא דר' ישמעאל ורצונו. לענין כופר לר' ישמעאל דלמחר כופר

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בזיוק שיימין משלם כופר אבל לרצונו דשיימין בזיוק האי לא הוא ליה דמיס ופטור: ונתקע באשה חייב ד' דברים. וכגון שפול ברוח מנזיה דהוה ליה קרוז למזיד: וצבימסו לא קנה. אע"פ ששנינו (בבבא מציעא דף ע"ג:) הלא על צימתו צין בשוגג צין צמוד קנה הני מילי היכא דנתכוין לצילת אשה אחרת אבל זה לא נתכוין לשום צילת הלכך לא קנה ואם חזר ועשה אחד מן האחרין צה מלאמר פסלה עליו: ואם נתפסק. (ללאחרן) שהתמיל לנפול דנתכוין לנפול על האדם להנחתו: חייב אף על הפשת. אע"פ שלא נתכוין לשם צנת: על לבו ומת פטור. שהיה לו לסקקה: חייב. דהא ללא סלקקה סבר אמתעיניה ליה צדינא ויפרע ליה: כצט עליו. שתקפו שם עד שמת: חייב. דה"ק ליה אם תלה קרע ושלם אכל פירש לו ע"מ פטור: עבדו כגופו דמי. ואם הניח אדם גחלת על לב עבדו פטור שהיה לו לעבד לסקקה: שורו כממונו. שאין צו דעת לסקקה ומיז:

מוסף רש"י

פטורין. שאין יודע על ידי מי נגדה (למ"ד). ונתקע באשה חייב בד' דברים. נזק ונזק ודפיו ושנתו כדלמך כהמלך (לקמן פ"ה) פלג תחת פלג לנזק השוגג כמודד ואולם כלנו (בבבא מציעא דף ע"ג:) וצבימסו לא קנה. ללא סלקין לביאה (שם). ככש עליו כ"י או לתוך המימ. כצט פרמ"י נלע"ו, אוחו ראלסו על חינו ומוקפו בנימ כ"י שלא יוכל להניח אלא ונענו ומת (בבבא מציעא דף ע"ג:) ונתקע באשה חייב בביצה הרגל זה בא בחיבתו וזה בא בקורתו. ובענין זה מה (לקמן פ"ה) אין לו אלא שכרו. שכן כל וזכר פעולה (לקמן פ"ה).

הדרן עלך ביצד הרגל

המניח את הכד. ושכרה פטור. בגמרא (ב"מ ע"ג:) מפרש טעמא: ואם הוזק צה. הנמקל: צעל הצניס חייב. מפרש בגמ' [שם]: גב' נשכרה כדו של זה נקורסו של זה פטור. שנשניהו רשות להלך: פתח בחבית. דקמני זה צה בחביתו: וסיים צה. דקמני נשכרה כדו של זה כ"י: והליל אם הדגש למופה. מפני שהדגש דמני יקריס: שכרו. כשאר פועל ואין צעל הדגש משלם דמי היין: פתח צה. דקמני זה צה כדו של דגש וסיים בחבית נסקקה חבית של דגש: למקח וממכר. שצד המוכר לתת לו איזה שירצה ואפילו התנה עמו חבית דמשמע גדולה נתן לו כד שהיא קטנה: אין

הדרן עלך ביצד הרגל

המניח את הכד ברה"ר ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור ואם הוזק בה בעל החבית חייב בנזקו: גב' פתח בכד וסיים בחבית ונתן גמיו זה בא בחביתו וזה בא בקורתו נשברה כדו של זה בקורתו של זה פטור פתח בחבית וסיים בכד ונתן גמיו זה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש נסקקה חבית של דבש ושפך זה יינו והציל את הדבש לתוכו אין לו אלא שכרו פתח בכד וסיים בחבית אמר רב פפא היינו כד היינו חבית למאי נפקא מינה למקח וממכר היכי דמי אילימא באתרא דכדא לא קרו חבית וחבית לא קרו כדא הא לא קרו לה לא צריכא דרובא קרו לה לכדא כדא ולחביתא חביתא ואיכא דקרו לחביתא כדא ולכדא חביתא מהו דתימא זיל בתר רובא קמ"ל

מודיעים פריך וי"ל דלמי שייכא הכא הודעת דמיס דקרוצים נדוני ולא שייך לומר בזה הודעת דמיס כלל ומיירי דלמי ליה זוזי דלא שייך לומר שיש ללווק מעות המכר והקנה לו אגב קרקע או אחר כך החלו הכדים והחביות אי נמי הכי פירושו מהו דתימא זיל בתר רובא רובא ויהי"ה דהוי מני למימר איפכא מהו דתימא זיל בתר חוקה קמ"ל דאין הולכין בתר חוקה אלא אחר הרוב אם הדמיס מסייעין לרוב אלא משום דמתניתין מוכחא דבא להשמיענו דלא אוליגן בתר רובא דכד וחבית חלה יניחו ולפי זה אמי שפיר טפי אלינא דרוב מאלבנא דשמואל מדשמעין דלא אוליגן בתר רובא אלא היכא שהדמיס מסייעין למוחזק ולא שמעינה זה דאין הדמיס מסייעים:

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

כו.

בבש עליו כו'. צללו הן הגשרפין (פנהדרן דף עו: ושם) מפרש לרישא נקט כצט לרבותא וסיפא נקט דחפו לרבותא: קרע בסותי חייב. תימנה היכי מייתי ראייה דלמא שאני הכא שהיה לו להסיר הגחלת מעל צגדו מדנקט רבה על צגדו חייב מכלל דעל צגדו פטור והמס לקמן (דף ע"ג:) תנן סמא את עיני אפי' על מנת לפטור חייב אלא ע"כ על צגדו פטור משום שהיה לו להסיר כמו צעל לבו ומת וי"ל דהא פשיטא ליה דמעל צגדו יסיר הגחלת ומעל צגדו לא חייש ולא איצטרך לחטויי ראייה אלא שלא תאמר כיון שנמיח על צגדו והוא שותק א"כ דעתו הו' שיפטר דהא אשכחן אפי' צמזמה לקרוע דחייב:

הניח גחלת על לב עבדו כו'. כשצט כפסות ורצו עומד אצלו איירי כדפרשיטא לעיל (דף ע"ג:) ד"ה והיה) ומיירי שלא מת העבד אלא הוזק ולהכי מספקא ליה שמא לא ימוש הרב לסלקו מפני שישלם לו דמי נזקו:

הדרן עלך ביצד הרגל המניח. ואיכא נמי דקרו לחביתא. כדא ולכדא חביתא. תרוייהו צריכי שאם התנה לתת לו כד והקנה לו כסודר ונתמיז הלוקח לתת דמיס יכול הלוקח לומר לא אתן לך דמיס אם לא תתן לי חבית דקרי ליה לחביתא כדא לפי שהוא מוחזק ולא אוליגן בתר רובא ואם התנה לתת לו חבית ונתן הלוקח דמיס יכול לומר לכדא חביתא ולא אוליגן בתר רובא ואומר ר"מ דאפי' רב דלמך כפרק המוכר פירות (ב"ב דף ע"ג:) ושם ד"ה וליחוי ולקמן כהפדה (דף ע"ג:) הולכין צממון אחר הרוב גצי המוכר שור להצירו ומלא נגחן הכא מודה שיכול המוחזק לומר למזילא אע"פ שהרוב מסייע לא תזילא ממני ממון דקיס לי צנפשא' שאני מן המיעוט אבל צמזמא נגחן לא מני אמר מוכר קיס לי צנפשא' שאתה מן המיעוט דוצני לנכסמא דלדרכה יאמר הלוקח למוכר אתה הטעמני דקיס לי צנפשא' שאני מן הרוב דוצני לרביא ור"מ ונחוי אי דמי כדא אי דמי צמזמא דגרסי לקמן צריש הפדה (שם) וצמזמא פירות (ב"ב דף ע"ג:) ונחוי אי דמי רדיא לרדיא ושם אפרש צע"ה דלפילו לרצונו דפליגי ארי יהודה צמזמא את הספנייה (שם דף ע"ג:) גבי מכר הזממ לא מכר הצדק דלית להו הדמיס

הדרן עלך ביצד הרגל המניח את הכד ברה"ר ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור ואם הוזק בה בעל החבית חייב בנזקו: גב' פתח בכד וסיים בחבית ונתן גמיו זה בא בחביתו וזה בא בקורתו נשברה כדו של זה בקורתו של זה פטור פתח בחבית וסיים בכד ונתן גמיו זה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש נסקקה חבית של דבש ושפך זה יינו והציל את הדבש לתוכו אין לו אלא שכרו פתח בכד וסיים בחבית אמר רב פפא היינו כד היינו חבית למאי נפקא מינה למקח וממכר היכי דמי אילימא באתרא דכדא לא קרו חבית וחבית לא קרו כדא הא לא קרו לה לא צריכא דרובא קרו לה לכדא כדא ולחביתא חביתא ואיכא דקרו לחביתא כדא ולכדא חביתא מהו דתימא זיל בתר רובא קמ"ל

מודיעים פריך וי"ל דלמי שייכא הכא הודעת דמיס דקרוצים נדוני ולא שייך לומר בזה הודעת דמיס כלל ומיירי דלמי ליה זוזי דלא שייך לומר שיש ללווק מעות המכר והקנה לו אגב קרקע או אחר כך החלו הכדים והחביות אי נמי הכי פירושו מהו דתימא זיל בתר רובא רובא ויהי"ה דהוי מני למימר איפכא מהו דתימא זיל בתר חוקה קמ"ל דאין הולכין בתר חוקה אלא אחר הרוב אם הדמיס מסייעין לרוב אלא משום דמתניתין מוכחא דבא להשמיענו דלא אוליגן בתר רובא דכד וחבית חלה יניחו ולפי זה אמי שפיר טפי אלינא דרוב מאלבנא דשמואל מדשמעין דלא אוליגן בתר רובא אלא היכא שהדמיס מסייעין למוחזק ולא שמעינה זה דאין הדמיס מסייעים:

הדרן עלך ביצד הרגל

המניח את הכד ברה"ר ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור ואם הוזק בה בעל החבית חייב בנזקו: גב' פתח בכד וסיים בחבית ונתן גמיו זה בא בחביתו וזה בא בקורתו נשברה כדו של זה בקורתו של זה פטור פתח בחבית וסיים בכד ונתן גמיו זה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש נסקקה חבית של דבש ושפך זה יינו והציל את הדבש לתוכו אין לו אלא שכרו פתח בכד וסיים בחבית אמר רב פפא היינו כד היינו חבית למאי נפקא מינה למקח וממכר היכי דמי אילימא באתרא דכדא לא קרו חבית וחבית לא קרו כדא הא לא קרו לה לא צריכא דרובא קרו לה לכדא כדא ולחביתא חביתא ואיכא דקרו לחביתא כדא ולכדא חביתא מהו דתימא זיל בתר רובא קמ"ל

מודיעים פריך וי"ל דלמי שייכא הכא הודעת דמיס דקרוצים נדוני ולא שייך לומר בזה הודעת דמיס כלל ומיירי דלמי ליה זוזי דלא שייך לומר שיש ללווק מעות המכר והקנה לו אגב קרקע או אחר כך החלו הכדים והחביות אי נמי הכי פירושו מהו דתימא זיל בתר רובא רובא ויהי"ה דהוי מני למימר איפכא מהו דתימא זיל בתר חוקה קמ"ל דאין הולכין בתר חוקה אלא אחר הרוב אם הדמיס מסייעין לרוב אלא משום דמתניתין מוכחא דבא להשמיענו דלא אוליגן בתר רובא דכד וחבית חלה יניחו ולפי זה אמי שפיר טפי אלינא דרוב מאלבנא דשמואל מדשמעין דלא אוליגן בתר רובא אלא היכא שהדמיס מסייעין למוחזק ולא שמעינה זה דאין הדמיס מסייעים:

עין משפט

נר מצוה

קה א מיי פ"ח מהל' נקי ממון הלכה א סמג ע"פ ח: קב ב מיי פ"ב מהלכות יום הלכה ד סמג ע"פ ח טושי"ע ח"מ סימן קס"א ע"פ ח: קב ג מיי פ"ח מהלכות חובל ומזיק הלכה י סמג ע"פ ח טושי"ע ח"מ סימן תכ"א ע"פ ח: קב ד ה ר ז מיי שם הלכה י טושי"ע שם ספיקי ח: קב ח טושי"ע ח"מ ס"ב ספיקי ח וסימן מ"ח ספיקי ח: קי ט מיי פ"ד מהלכות חובל ומזיק הלכה כז סמג ע"פ ח טושי"ע ח"מ סימן פ"ג מהל' קי"א י ב מיי פ"ג מהל' רוח הלכה ט: קי"ב ל מיי פ"ה מהל' חובל ומזיק הלכה י"א סמג ע"פ ח טושי"ע ח"מ סימן שס"א ע"פ ח: קי"ג ז מיי שם פ"ד הלכה כז ועין בהשגות ובמ"מ וצ"ח שהאר"ז סמג שם טושי"ע ח"מ סימן שפ"ב ע"פ ח סימן מ"ח ספיקי ח: א ב מיי פ"ג מהלכות נקי ממון הלכה ה סמג ע"פ ח טושי"ע ח"מ סימן מ"ב ע"פ ח: ב ג מיי פ"ב מהלכות גזילה ואפסדה הלכה ה סמג ע"פ ח טושי"ע ח"מ סימן רפ"ד ע"פ ח:

רבינו חננאל

רבינו חננאל (המשך) ונת פטור. מאי טעמא היה לו להשליכה מעל לבו. הניח גחלת על בגד חברו ועברף חייב. אמ' רבא תרויהו חנינה. דהתיא דחפו לתוך האור או לתוך המים ויכול לעלות משם ומת פטור. בגדו דהתן קרע את כסותו ושיבר את כרו חייב. ש"מ דאפי' אם אמ' לו קרע וקריע חייב. וכל שכן הרואה אותו שורף את בגדיו ולא הציל שחייב השורף בניוקין. לא אמרי' היה לו להציל ממונו אלא למוקד אמרי' ליה לא היה לך להזיק ממון חברך וכוון שהזיקתה תחייבת. בעי רבא עבדו כגופו דמי. והנותן גחלת בלבו נשורף העבד כנותן גחלת בלב אורו עצמו דמי (דמי), מה בלב אורו עצמו פטור דאמר' כיון שיכול להסירה מעל לבו היה לו להסירה. לא הסירה הוא הרג עצמו, כן דין העבד ופטור. או כממנו דמי, כמו הנותן גחלת בלבו או בכיורתו או על גדי ונשורף שחייב, כד דין העבד וחייב. בתר דביצה הור ששטא, עבדו י גופו והנותן גחלת בלב העבד, ברלא כפית ויכול להסירה ולא הסירה ונשורף ומת. פטור שורו כממנו. וחייב. הדרן עלך הרגל מועדת

פרק שלישי: המניח את

הכד המניח את הכד ברה"ר ובא אחר ונתקל בה ושברה, פטור. ואם הוזק בה בעל החבית חייב. פתח בכד וסיים בחבית. אמ' רב פפא ד חבית אחד הוא. למאי נפקא מינה, כלומי' מה צורך לדיקדק בזה, ואפי' למקח וממכר. קיימי' לן כי הכד הוא פחות מן החבית שהכד שואבין בו מים א' מן המעין דכתי' וכד' על שכמה, והחבית גדולה (לחביתו) [ומנחה]. ואם אמ' אדם לחביתו חבית אני מוכר לך ורב אותו המקום קורין לגדולה חבית לגדולה חבית (לחביתו) הרה לכמה חביות. והמכר אומ' כדה מכרתי לך הלוקח אומ' חבית קניתי ממך, מהו דתימא זיל בתר רובא ורובא לא קרו לכדה חביתא.